

AVROTROS en Het Concertgebouw presenteren

Het Zondagochtend Concert

21 januari 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

Radio Filharmonisch Orkest
Karina Canellakis, dirigent
Inon Barnatan, piano

George Gershwin
1898-1937

Pianoconcert in F
Allegro
Adagio - Andante con moto
Allegro agitato

Leonard Bernstein
1918-1990

Symphonic Dances uit 'West Side Story'
Prologue
Somewhere
Scherzo
Mambo
Cha-cha
Meeting Scene
Cool Fugue
Rumble
Finale

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. Tip: lees het interview met Karina Canellakis op concertgebouw.nl/canellakis.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

28 jan - Grote Zaal

Sibelius' Symfonie nr. 5 en Leila Josefowicz speelt Stravinsky

4 feb - Grote Zaal

Brahms' Pianoconcert nr. 2 door Hannes Minnaar

11 feb - Grote Zaal

Haydn's *Symfonie nr. 39* en Till Fellner speelt Beethovens

Pianoconcert nr. 3

3 mrt - Grote Zaal

Holland Baroque: Bach fris en eigenzinnig

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw zondagochtendgevoel op X (Twitter) [#hetzondagochtendgevoel](https://twitter.com/hetzondagochtendgevoel).

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

In dit concert staan twee stukken van Amerikaanse Broadway-legendes centraal, die zij niet voor het theater, maar voor de concertzaal componeerden. De in New York geboren dirigent Karina Canellakis weet als geen ander hoe ze Bernsteins dansen uit zijn succesmusical *West Side Story* kan laten swingen en hoe jazz en klassiek samengaan in het *Pianoconcert in F* van Gershwin. De Israëlisch-Amerikaanse pianist Inon Barnatan is geboren in Tel Aviv en studeerde aan de Londense Royal Academy of Music. Hij woont in New York en was de eerste Artist in Association bij de New York Philharmonic. Dus ook voor hem kent de Amerikaanse muziek weinig geheimen. Laat u meevoeren door 'The Sound of New York'.

Jazz in de concertzaal

George Gershwin was een jongen van de straat. 'Als hij niet de muziek in was gegaan, was hij in de onderwereld terechtgekomen', zei een vriend ooit. Op zijn achttiende begon hij liedjes te schrijven op teksten van zijn broer Ira en al snel componeerde hij voor Broadway. Maar liedjes en 'musical entertainment' waren voor hem niet genoeg, de getalenteerde George wilde een 'echte componist' worden. Hij was groot fan

van Maurice Ravel en zag zichzelf wel opgroeien tot diens Amerikaanse evenknie, maar dan met iets meer jazz. Gershwin wilde zelfs bij Ravel in de leer en hij vertrok daarom naar Parijs. Maar toen Gershwin dat bij een ontmoeting aan Ravel voorstelde, reageerde die naar verluidt: 'Waarom zou je een tweederangs Ravel willen worden als je een eersterangs Gershwin kan zijn?' Die opmerking nam hij ter harte. Sindsdien was Gershwins doel de werelden van de jazz en de klassieke muziek bij elkaar te brengen en jazz de concertzaal in te tillen.

Echt Amerikaans concertstuk

Met zijn *Pianoconcert in F* wilde Gershwin een waardige opvolger componeren voor zijn *Rhapsody in Blue*. Waar dat laatste stuk volgens hem een 'bluesimpressie' was, moest zijn pianoconcert een écht Amerikaans concertstuk worden. En dat is zeer goed geslaagd. Tot dat moment was klassieke muziek nog Europese import, ook al was die 'made in America': Amerikaanse componisten hielden zich over het algemeen aan Europese tradities. Gershwin brak daarmee. Zijn concerto (toegegeven, een Europees genre) heeft niet de structuur en opbouw van de klassieke soloconcerten. Zo worden de twee muzikale thema's in het

eerste deel in een soepele, vrije vorm gegoten, in plaats van in de gebruikelijke sonatevorm. En hoewel de kenner heus Europese elementen kan ontdekken, zoals een rondovorm in het tweede deel, staan toch de Charleston-ritmes en jazzy melodieën en harmonieën centraal. En waar anders kan het derde deel, volgens Gershwin 'een orgie van ritmes en thema's', ontstaan zijn dan in New York?

Romeo en Julia in New York

Voor velen was het bekend, maar Bradley Coopers film *Maestro* laat het aan een groot publiek zien: Leonard 'Lenny' Bernstein (rijmt op Einstein, niet op Springsteen) ademde muziek. Hij componeerde met hetzelfde gemak voor de klassieke concertzalen als musicals voor Broadway. Dat Broadway-repertoire is levenslustig, boordevol humor en van een buitengewone schoonheid. Bernsteins *West Side Story* is universeel en altijd actueel. Dat blijkt wel uit Steven Spielbergs nieuwe verfilming uit 2021. In de musical uit 1957 op teksten van Stephen Sondheim (zijn Broadway-debuut!), brengt Bernstein de onmogelijke liefde van Shakespeares *Romeo and Julia* naar het New York van de jaren vijftig. In de 'Upper West Side' vechten rivaliserende 'gangs' – The Sharks uit Puerto Rico en de witte The Jets – een

verbitterde en keiharde strijd uit. Tegen dat stedelijke decor raken Tony en Maria smoorverliefd op elkaar.

In de proloog horen we de spanning tussen de twee bendes groeien, waarna in 'Somewhere' en 'Scherzo' wordt gedroomd van vriendschap. Met 'Mambo' keren we terug naar de echte wereld: een dance battle bij de sportschool. 'Cha-cha' is de eerste dans van Tony en Maria, en in 'Meeting Scene' spreken ze elkaar voor het eerst. In 'Cool' en 'Rumble' is het hard tegen hard, maar in 'Finale' realiseren de bendes zich dat geweld niet de oplossing is. Zij leggen het bij en vervullen zo de droom van 'Somewhere'.

'Urban' ruigheid

Wie naar de *Symphonic Dances* voor orkest luistert, wordt eraan herinnerd wat een onvoorstelbaar talent Bernstein had voor pakkende melodieën, spectaculair muzikaal theater en liefdevolle schoonheid. Met zijn sociale karakter, rauwe dans en 'urban' ruigheid veranderde *West Side Story* de geschiedenis van de musical. Want zoals de *New York Herald Tribune* schreef: 'The radioactive fallout from *West Side Story* must still be descending on Broadway.'

Alexander Klapwijk